

Sygn.akt III AUa 573/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSA Bożena Szponar - Jarocka (spr.)

Sędziowie : SA Alicja Sołowińska

: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

Protokolant : Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 maja 2019 r. w B.

sprawy z odwołania S. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji wnioskodawcy S. Ż.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 10 maja 2018 r. sygn. akt IV U 1346/17

I. oddala apelację,

II. zasądza od S. Ż. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Bożena Szponar - Jarocka SSA Alicja Sołowińska

Sygn. akt III AUa 573/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 4 października 2017 r., wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 oraz art. 32 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), stwierdził, że S. Ż. jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę, naliczonymi na dzień wydania decyzji, wyniosło łącznie 17 667,62 zł, w tym z tytułu:

- składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od września 2012 r. do kwietnia 2014 r. w kwocie 11 836,17 zł i odsetek za zwłokę w wysokości 4 254 zł, bez kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych,

- składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za kwiecień 2014 r. w kwocie 95,82 zł i odsetek za zwłokę w wysokości 27 zł, bez kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych,
- składek na Fundusz Pracy (FP) w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od września 2012 r. do kwietnia 2014 r. w kwocie 1 068,63 zł i odsetek za zwłokę w wysokości 386 zł, bez kosztów upomnienia i kosztów egzekucyjnych.

S. Ż. złożył odwołanie od tej decyzji. Wskazał, że prowadzi działalność gospodarczą od 2012 r. Od początku działalność ta przynosiła niedostateczne dochody i w związku z tym nie mógł opłacać składek do ZUS. Nie miał też wiedzy, że wpłaty składek były obciążone błędami, gdyż posługiwał się numerem NIP spółki, a nie numerem NIP z tytułu prowadzonej działalności. Potwierdził, że na początku 2017 r. z racji pogarszającej się sytuacji ekonomicznej firmy podjął decyzję o zamknięciu działalności i uporządkowania zaległości składkowych. Wskazał, że 17 marca 2017 r. uregulował składki w kwocie 3 732,54 zł zgodnie z kwotą zadłużenia. Po czym na skutek nieścisłości związanych z prawidłowym NIP oraz przesyłaniem danych pomiędzy oddziałami ZUS w G. i w O. otrzymał informację o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia zaległości składkowych na kwotę 21 972,03 zł. Twierdził, że nie uchyła się od uregulowania składek, i zwrócił uwagę na opieszałość ZUS w jego sprawie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o oddalenie odwołania. Wskazał, że ubezpieczony z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej jako wspólnik jednoosobowej spółki z o.o. był zobowiązany rozliczać składki na swoim indywidualnym numerze NIP. Po zaksięgowaniu nadpłaty konto płatnika zostało ponownie poddane analizie i rozliczone. W konsekwencji Zakład wydał zaskarżoną decyzję w następstwie poprzednio wydanej decyzji z 16 lutego 2017 r. dotyczącej podlegania ubezpieczeniom społecznym jako wspólnika jednoosobowej spółki z o.o. W załączeniu ZUS przedłożył informację o rozliczeniu przeksięgowanych wpłat (załącznik nr 4) oraz zaksięgowanie wpłat z 2014 r. (załącznik nr 3).

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 10 maja 2018 r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że S. Ż. (urodzony (...)) prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą od 2012 r. Początkowo, od 31 maja 2012 r. była to działalność pod firmą (...) sp. z o. o. z siedzibą w G., NIP (...). Odwołujący wchodził w skład jednoosobowego zarządu tej spółki jako prezes zarządu. Ubezpieczony z tego tytułu został zgłoszony przez płatnika składek do ubezpieczeń społecznych od 1 marca 2013 r. do 31 lipca 2013 r. jako osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę. Wówczas z racji siedziby firmy właściwym miejscowo w sprawach odwołującego w związku z jej prowadzeniem był (...) Oddział w G. Inspektorat w G.. W okresie poprzedzającym tę działalność odwołujący od 10 czerwca 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r. posiadał tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania umowy zlecenia. Umową sprzedaży z 24 kwietnia 2014 r. S. Ż. zbył jeden udział o łącznej wartości nominalnej 1 000 zł w spółce, w której kapitał zakładowy wynosił 10 000 zł i był podzielony na 10 udziałów. Spółka zmieniła nazwę na (...) Sp. z o. o. z siedzibą w O..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. decyzją z 16 lutego 2017 r. nr (...) stwierdził, że S. Ż. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 marca 2013 r. (prawidłowo: od 1 maja 2013 r.) do 31 lipca 2013 r. W ocenie organu odwołujący nie mógł pozostawać z tą spółką w stosunku pracy, skoro posiadał status jedyne go wspólnika spółki z o. o. (...) tej decyzji odwołujący nie złożył odwołania.

Decyzją nr (...) z 16 lutego 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że odwołujący jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą będąca wspólnikiem jednoosobowej spółki z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 września 2012 r. do 23 kwietnia 2014 r. ZUS ustalił, że od dnia powstania spółki, tj. od 31 maja 2012 r., do dnia poprzedzającego rozszerzenie składu osobowego wspólników spółki w związku ze zbyciem jednego udziału, tj. do 23 kwietnia 2014 r., odwołujący był jedynym wspólnikiem spółki działającej pod firmą (...). W konsekwencji z mocy ustawy podlegał ubezpieczeniom społecznym.

Od początku istnienia firmy jej dochody były niewystarczające na regulowanie wszystkich należności składkowych w ZUS. Dodatkowo odwołujący nieprawidłowo wpłacał uiszczane składki, posługując się numerem NIP spółki, a nie indywidualnym numerem NIP (...) z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Mimo kłopotów finansowych firmy (...), podejmował działania w celu uregulowania zaległości. 24 listopada 2014 r. dobrowolnie dokonał wpłat z tytułu nieuregulowanych składek (4 przelewy), 14 lutego 2017 r. dokonał kolejnej wpłaty w kwocie 900 zł, a 17 marca 2017 r. wpłacił kwotę 3 732,54 zł. Odwołujący bezskutecznie występował też do ZUS o rozłożenie zadłużenia na raty i umorzenie odsetek. ZUS pismem z 5 września 2017 r. poinformował S. Ż. o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia należności z tytułu nieopłaconych składek w kwocie 21 972,03 zł.

28 września 2017 r. odwołujący złożył wniosek o przebiegowanie nadpłaty z konta spółki (...) Sp. z o. o. na indywidualne konto płatnika S. Ż. NIP (...). Powyższe wpłaty organ rentowy wyksięgował z konta spółki na konto indywidualne S. Ż.. Z wpłaconej kwoty 900 zł przebiegował na FUZ kwoty 175,14 zł i 345,73 zł (razem 520,87 zł). Pozostałą z przebiegowania kwotę 379,13 zł rozliczył na należności nieuregulowane za lata 2012-2014. Po otrzymaniu informacji o dokonanych przebiegowaniach, konto płatnika zostało ponownie przeanalizowane i rozliczone. W konsekwencji organ rentowy wydał 4 października 2017 r. zaskarżoną decyzję.

Sąd Okręgowy wskazał, że spór między stronami dotyczył prawidłowości ustalenia przez ZUS nieopłaconych przez S. Ż. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za okresy wskazane w treści zaskarżonej decyzji, w łącznej kwocie 17 667,62 zł. Sąd stwierdził, że przepisy Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych regulują obszerną problematykę zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym, ustalania składek, podstaw ich wymiaru, określają tryb i terminy zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych oraz konkretyzują prawa i obowiązki podmiotów tych stosunków ubezpieczeniowych. Dodał, że zgodnie z art. 17 ust. 1 oraz art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy płatnicy składek obliczają, rozliczają i przekazują za dany miesiąc do ZUS składki na poszczególne ubezpieczenia:

- do 10 dnia następnego miesiąca – dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie;
- do 5 dnia następnego miesiąca – dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych;
- do 15 dnia następnego miesiąca – dla pozostałych płatników.

Sąd wskazał, że od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę na zasadach i w wysokości określonych w Ustawie z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.). Następnie odwołał się do art. 83 ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, z którego wynika, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych w drodze decyzji rozstrzyga w indywidualnych sprawach zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, ich przebiegu, ustalania wymiaru składek i ich poboru, umarzania należności z tytułu składek, a także ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia i wymiaru tych świadczeń. Stwierdził, że reguły w zakresie sposobu rozliczania składek wynikają z Rozporządzenia Rady Ministrów z 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 78, poz. 465 z późn. zm.). Na podstawie tych przepisów i dokonanych ustaleń Sąd uznał, że nie było podstaw prawnych do zmiany zaskarżonej decyzji, gdyż odwołujący nie wykazał, że nie posiada zaległości z tytułu nieopłaconych składek wymienionych w treści zaskarżonej decyzji.

Powołując się na dokumentację (w tym rozliczeniową) w aktach składkowych ZUS dotyczącą konta płatnika, która obejmowała: zestawienie nieopłaconych składek na poszczególne ubezpieczenia z tytułu prowadzonej działalności, załącznik o sposobie rozliczenia wpłat za 2014 r. i załącznik dotyczący sposobu rozliczenia przebiegowanych wpłat oraz przedstawione przez pozwanego ostateczne wyliczenie zaległych składek w odpowiedzi na nałożone zobowiązanie sądowe, Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołujący jako płatnik nie wywiązywał się w pełni z obowiązku uiszczania składek, co w latach 2012-2014 doprowadziło do powstania zaległości w tym zakresie. Dodatkowo sytuację ubezpieczeniową odwołującego komplikował fakt, że opłacane składki rozliczał posługując się nr NIP firmy zamiast nr NIP indywidualnym. Powodowało to konieczność przebiegowania przez ZUS wpłaconych składek z konta firmy

na konto indywidualne, a następnie przeprowadzenie analizy i rozliczenia indywidualnego konta płatnika. W ocenie Sądu Okręgowego niezależnie od opieszałości organu rentowego, na które wskazywał odwołujący w ustaleniach faktycznych, zaskarżona decyzja odpowiadała prawu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. w drodze zobowiązania sądowego, po analizie konta płatnika oraz przedłożonych przez odwołującego dokumentów w sprawie w załączeniu do pisma procesowego z 12 marca 2018 r., przedstawił wykaz wszystkich wpłat dokonanych na konto spółki (...) w okresie prowadzenia działalności wraz z informacją, na jakie fundusze, należności i okresy zostały zaksięgowane. W zestawieniu zawarł również informację, które z wpłat zostały zaksięgowane na konto indywidualne S. Ż.. Dodatkowo Zakład wyjaśnił, że nie posiada narzędzi, aby dokonać wyliczeń i ustalić w jakiej wysokości i na jakie fundusze zostały zaliczone składki za poszczególnych pracowników spółki z wpłat dokonanych 14 lutego 2017 r., gdyż rozliczenie ich odbywa się automatycznie za pomocą systemu, który wspomaga prowadzenie rozliczeń pomiędzy ZUS a płatnikami. W rozliczeniach płatnik składek – ZUS – uregulowanie składek na koncie płatnika oznacza uregulowanie składek na kontach ubezpieczonych.

Reasumując, Sąd stwierdził, że decyzja z 4 października 2017 r. odzwierciedla stan zadłużenia odwołującego z tytułu nieopłaconych składek, choć niewątpliwie odwołujący od początku istnienia zobowiązania wykazywał inicjatywę i wolę spłaty zaległości, czyniąc w tym zakresie określone wpłaty, które jednak nie pokryły całej, wymaganej kwoty zadłużenia (wraz z odsetkami). Sąd wskazał, że odwołujący nie wykazał, że nie posiada zaległości składkowych objętych zaskarżoną decyzją. Z tego względu Sąd Okręgowy oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

S. Ż. złożył apelację od wyroku Sądu Okręgowego. Wskazał, że został wprowadzony w błąd przez ZUS w zakresie wysokości należnych składek i wysokości zadłużenia. Wskazał, że Sąd Okręgowy nie ustosunkował się do działań podjętych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O., a wcześniej – przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w G., które zdaniem odwołującego były niezgodne z prawem. Odwołujący kwestionował wysokość zadłużenia ustaloną przez ZUS. Zarzucił Sądowi Okręgowemu nieuwzględnienie jego wniosku o zwolnienie z obowiązku zapłaty odsetek od naliczonego zadłużenia. Wskazał też, że złożył do (...) Oddział w O. pismo dotyczące wydania decyzji nr (...), ale Sąd uznał za wiarygodne twierdzenie pracownika ZUS o tym, że ten nie otrzymał takiego pisma. Zarzucił też niezasadne pozostawienie przez ZUS w G. na numerze (...) spółki z o.o., której był jedynym wspólnikiem, kwoty 379,13 zł, którą miał uregulować nieopłacone składki za pracowników za lata 2012-2014.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył:

Apelacja nie była zasadna, a wskazane w niej zarzuty nie prowadziły do odmiennej oceny materiału dowodowego sprawy niż ta, której Sąd Okręgowy dokonał i przyjął za podstawę swojego rozstrzygnięcia.

Zakres i przedmiot niniejszej sprawy wyznaczała decyzja z 4 października 2017 r., na podstawie której Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. określił stan zadłużenia S. Ż. wraz z odsetkami za zwłokę z tytułu: 1) składek na ubezpieczenia społeczne za okres od września 2012 r. do kwietnia 2014 r. w kwocie należności głównej: 11 836,17 zł i odsetkami za zwłokę 4 254 zł; 2) składek na ubezpieczenie zdrowotne za kwiecień 2014 r. w kwocie należności głównej 95,82 zł i odsetkami za zwłokę 27 zł; 3) składek na Fundusz Pracy za okres od września 2012 r. do kwietnia 2014 r. w kwocie należności głównej 1 068,63 zł i odsetkami za zwłokę 386 zł. Zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wyniosło łącznie 17 667,62 zł.

S. Ż. nie kwestionował prowadzenia działalności gospodarczej jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w okresie od września 2012 r. do kwietnia 2014 r. Problem, który poruszył w apelacji, dotyczył niesprawiedliwego – w jego odczuciu – zobowiązania go do spłaty zadłużenia składkowego wraz z odsetkami za zwłokę za ten okres. Odwołujący twierdził bowiem, że nie jest dłużnikiem ZUS, ponieważ uregulował już zaległe składki, co potwierdził pracownik (...) Oddział w G..

Sąd Apelacyjny nie neguje tego, że odwołujący wykazywał chęć zaległych należności składkowych i że opłacił składki w kwotach wskazanych mu przez pracownika ZUS w G.. Należało jednak podkreślić, że odwołujący spłacił zobowiązanie składkowe z innego tytułu niż ten, którego dotyczy zaskarżona w sprawie decyzja z 4 października 2017 r.

Obecnie zaskarżona decyzja z 4 października 2017 r. jest konsekwencją wydanych 16 lutego 2017 r. dwóch decyzji nr (...). Decyzją nr (...) ZUS stwierdził, że S. Ż. jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 maja 2013 r. do 31 lipca 2013 r., a decyzją nr (...) stwierdził, że S. Ż. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność jako jednoosobowy wspólnik sp. z o.o. (...) 196 04 16 podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 września 2012 r. do 23 kwietnia 2014 r. Tę ostatnią decyzję oparto m.in. na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według których obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi, przy czym za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność – zgodnie z art. 8 ust. 6 pkt 4 tej ustawy – uważa się również wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Odwołujący nie wykazał, że złożył pismo wyjaśniające, z którego wynikało, że odwołał się od decyzji ZUS nr (...) z 16 lutego 2017 r. Decyzja ta stała się prawomocna, a w wyniku jej wydania ZUS określił wysokość należnych składek, które odwołujący powinien zapłacić na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za okres od września 2012 r. do kwietnia 2014 r.

Z kolei należności składkowe, które odwołujący uiszczył w latach 2013-2014 i częściowo w 2017 r., były zaległościami składkowymi (...) sp. z o.o., a nie należnościami składkowymi odwołującego jako podmiotu prowadzącego pozarolniczą działalność. Należało wyjaśnić, że w latach 2012-2014 (...) sp. z o.o. (obecnie (...) sp. z o.o.) zatrudniało pracowników, za których spółka jako płatnik składek miała obowiązek opłacać składki na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. W piśmie z 28 lutego 2019 r. ZUS w O. wskazał kiedy odwołujący opłacił należności składkowe na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za zatrudnianych pracowników, w jakiej kwocie dokonano wpłat z tytułu tych należności oraz za jaki miesiąc i rok. Wskazał też, że spółka ta jako płatnik składek dokonuje jednej wpłaty na swoje konto, zaewidencjonowane pod swoim numerem NIP, na poczet wszystkich ubezpieczonych za dany miesiąc, a wpłatę rozlicza się na wszystkie należności z tytułu składek za wszystkich zgłoszonych ubezpieczonych oraz pochodne składek, jeśli występują, czyli odsetek, koszty upomnień, koszty egzekucyjne.

Z tego pisma ZUS wynikało, że odwołujący opłacił większość zaległych należności składkowych za 2013 r. i 2014 r., ale były to zaległości składkowe spółki za pracowników zatrudnianych przez tą spółkę. Do 2014 r. odwołujący opłacił wszystkie zaległości składkowe na ubezpieczenie społeczne i na Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za pracowników zatrudnianych przez (...) sp. z o.o., a tylko częściowo opłacił zaległe składki na ubezpieczenie zdrowotne za pracowników. Niewątpliwie też w 2017 r. odwołujący prowadził korespondencję z pracownikami ZUS w G. w zakresie uregulowania zaległych należności składkowych na ubezpieczenie zdrowotne za pracowników tej spółki. Jednakże korespondencja ta dotyczyła zaległości składkowych spółki. W pismach ZUS wskazywano numer NIP spółki, tj. NIP 586 227 72 97. Wpłaty, których odwołujący dokonał przelewem bankowym 14 lutego 2017 r. i 17 marca 2017 r., dotyczyły właśnie należności składkowych na ubezpieczenie zdrowotne za pracowników (...) sp. z o.o. Po uregulowaniu tych zaległości składkowych spółki, na koncie tej spółki w ZUS nie pozostawały żadne zaległości za pracowników, stąd informacja pracownika ZUS w G. o braku zaległości spółki w opłacaniu składek (k. 111 akt sprawy). Należało to rozumieć w ten sposób, że (...) sp. z o.o. (a następnie (...) sp. z o.o.) opłaciła wszystkie zaległe należności składkowe za pracowników, których spółka ta zatrudniała w spornym okresie. Z kolei wpłaty, których odwołujący dokonał przelewem bankowym 24 listopada 2014 r., zostały zaksięgowane na indywidualnym koncie płatnika składek, tj. pod numerem NIP 739 196 04 16.

Z informacji ZUS wynikało, że ZUS rozliczył nadwyżkę składek na ubezpieczenie zdrowotne na koncie (...) sp. z o.o. o numerze NIP 586 227 72 97 prowadzonego w ZUS, przekazując ją na indywidualne konto S. Ż. w ZUS, tj. na konto o numerze NIP 739 196 04 16. Kwota nadpłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne wyniosła 4 253,41 zł. W piśmie z 28 września 2017 r. (k. 32 akt sprawy) odwołujący wniósł o przeksięgowanie tej kwoty z konta spółki na jego indywidualny numer NIP 739 196 04 16, na którym rozlicza się z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności jako

wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zgodnie z informacją ZUS, zawartą w odpowiedzi na odwołanie, wpłaty te zostały przeksięgowane na ubezpieczenie zdrowotne za marzec 2013 r. w kwocie 3 732,54 zł, za maj 2013 r. w kwocie 345,73 zł i za kwiecień 2014 r. w kwocie 175,14 zł, a następnie konto płatnika zostało rozliczone. W zaskarżonej decyzji z 4 października 2017 r. ZUS ustalił pozostałą do zapłaty zaległość składkową, i ta wysokość zadłużenia była sporna w sprawie.

Aby ustalić, czy wysokość zadłużenia składkowego ustalona przez ZUS w O. w decyzji z 4 października 2017 r. była właściwa, Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu księgowości. Biegły sporządził zestawienie zaległych należności składkowych odwołującego na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres do września 2012 r. do kwietnia 2014 r., na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za kwiecień 2014 r. oraz na Fundusz Pracy za okres od września 2012 r. do kwietnia 2014 r. Wskazał, że zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę, naliczonymi na dzień wydania decyzji z 4 października 2017 r., wynosi łącznie 17 667,62 zł, w tym: 1) z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za okres od września 2012 r. do kwietnia 2014 r. w kwocie 11 836,17 zł i odsetek za zwłokę w kwocie 4 254 zł; 2) z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za kwiecień 2014 r. w kwocie 95,82 zł i odsetek za zwłokę w kwocie 27 zł oraz 3) z tytułu składek na Fundusz Pracy za okres od września 2012 r. do kwietnia 2014 r. w kwocie 1 068,63 zł i odsetek za zwłokę w kwocie 386 zł. W pisemnej opinii uzupełniającej biegły wskazał, że odwołujący z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności jako wspólnik jednoosobowej spółki z o.o. w okresie od 1 września 2012 r. do 23 kwietnia 2014 r. był zobowiązany rozliczać składki na swym indywidualnym numerze NIP, tj. 739 196 04 16. Na ten NIP została wydana zaskarżona decyzja z 4 października 2017 r. Biegły stwierdził, że dokumenty potwierdzające wpłaty składek do ZUS nie dotyczyły spłaty składek ujętych w zaskarżonej decyzji. Końcowo wskazał, że zaskarżona decyzja z 4 października 2017 r. odzwierciedla stan zadłużenia odwołującego z tytułu nieopłacanych składek.

W ustnej opinii uzupełniającej biegły wyjaśnił, że (...) sp. z o.o. nie opłaciła za odwołującego żadnych składek za sporny okres od września 2012 r. do kwietnia 2014 r., a wpłaty, których dokonał odwołujący, dotyczyły innego numeru NIP. Biegły dodał, że w opinii pisemnej wyliczył kwotę należności na wszystkie fundusze zgodnie z obowiązującymi stawkami w spornych okresach, bez uwzględnienia jakichkolwiek wpłat.

Sąd Apelacyjny podzielił wnioski opinii biegłego z zakresu księgowości. Kwota zaległości składkowych odwołującego, która została wskazana przez biegłego, pokrywała się z kwotą należności składkowych wyliczonych przez ZUS w decyzji z 4 października 2017 r. Odwołujący nie wykazał, że dokonał wpłat na pokrycie należności składkowych na własne ubezpieczenie z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, choć zgodnie z art. 46 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych to płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Ubezpieczony, twierdząc, że za poszczególne miesiące opłacił należne składki w terminie lub kwestionując wysokość należności, powinien te okoliczności udowodnić zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 232 k.p.c. oraz z regułą z art. 6 k.c., według której ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 9 kwietnia 2013 r., III AUa 1371/12). Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie potwierdził twierdzeń odwołującego o nieprawidłowej wysokości zaległych należności składkowych na ubezpieczenie odwołującego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Końcowo należało podkreślić, że zgodnie z art. 46 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Zatem odwołujący twierdząc, że za poszczególne miesiące wskazane w zaskarżonej decyzji opłacił należne składki, lub kwestionując wysokość należności, powinien te okoliczności udowodnić zgodnie z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. Odwołujący konsekwentnie stał na stanowisku, że uiszczył wszystkie zaległe składki, bowiem dnia 24 listopada 2014 r. dokonał 4 przelewów na kwotę 2 540,55 zł, 14 lutego 2017 r. wpłacił 900 zł, zaś w dniu 17 marca 2017 r. – 3 732,54 zł. Organ rentowy ustosunkował się do powyższych twierdzeń i szczegółowo wyjaśnił na jakie fundusze zakwalifikował poczynione wpłaty oraz podał, że nadpłatę w wysokości 4 253,41 zł w dniu 27 września 2017 r. przeksięgował na konto odwołującego w sposób opisany na karcie 122v. W przedmiotowej sprawie organ rentowy dokonał rozliczenia konta odwołującego, konkretyzując za

jakie okresy odwołujący nie uiszczył należnych składek w terminie i określił wysokość zaległych składek oraz odsetek z tytułu zwłoki. Należało zaznaczyć, że S. Ż. w toku postępowania przed Sądem drugiej instancji nie przedstawił żadnego dowodu przeciwnego, pomimo że każda ze stron obowiązana jest do złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej dotyczących okoliczności faktycznych (art. 210 § 2 k.p.c.). Pomimo kilkukrotnego wyjaśniania przez ZUS sposobu rozliczenia konta odwołującego, S. Ż. w żaden sposób nie odniósł się do stanowiska organu rentowego i nie przedstawił dowodów na poparcie swojej tezy.

Rozstrzygając, należało podzielić stanowisko organu rentowego i Sądu Okręgowego, że S. Ż. jest zobowiązany do opłacenia zaległych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy za okres od września 2012 r. do kwietnia 2014 r. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności jako współnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Skoro zaś odwołujący jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych należności składkowych w pełnej wysokości za sporny okres, to jest on również zobowiązany do uiszczenia odsetek za zwłokę w zapłacie tych składek na podstawie art. 23 ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w Ustawie z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa. Zgodnie z art. 53 § 4 Ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 201) odsetki za zwłokę naliczane są od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności podatku (składki) lub terminu, w którym płatnik lub inkasent był obowiązany dokonać wpłaty podatku (składki) na rachunek organu podatkowego (rentowego). Stosownie do art. 32 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne, a zatem również przepisy dotyczące ustalenia wysokości odsetek za zwłokę w zapłacie składek.

Należało podkreślić, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, które Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym sprawę akceptuje, obowiązek zapłaty odsetek od nieuiszczonych w terminie składek na ubezpieczenie społeczne (i analogicznie na ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych) nie jest uzależniony od winy płatnika (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 maja 2007 r., I UK 362/06; wyrok Sądu Najwyższego z 7 marca 2012 r., II UK 150/11; wyrok Sądu Najwyższego z 22 lipca 2008 r., II UK 353/07). Sąd Najwyższy przyjął, że określenie „odsetki za zwłokę” ustawodawca w prawie podatkowym i prawie ubezpieczeń społecznych wiąże z sytuacją, kiedy podatnik lub inny podmiot zobowiązany do świadczenia należności nie uiszcza ich w terminie płatności. Takie opóźnienie w spłacie podatku ustawodawca nazywa „zwłoką”. Oznacza to, że odsetki mają charakter akcesoryjny w stosunku do należności składkowej, co oznacza, że nie mogą powstać, jeśli nie istnieje należność główna. Powstają z mocy prawa, niezależnie od woli i wiedzy płatnika i organu rentowego, natomiast decyzja stwierdzająca ich istnienie ma jedynie charakter deklaratoryjny.

Działanie organu rentowego nie może mieć wpływu na obowiązek zapłaty odsetek. To do obowiązków płatnika składek należy bowiem obliczanie, potrącanie z dochodów ubezpieczonych, rozliczanie oraz opłacanie należnej składki za każdy miesiąc kalendarzowy według zasad wynikających z przepisów ustawy (art. 46 ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a rozliczenie tych składek następuje w deklaracji rozliczeniowej według ustalonego wzoru (ust. 2). Jeżeli zaś odwołujący jako płatnik składek nie opłacił należności składkowych w należnej wysokości za sporny okres, to na podstawie wyżej wskazanych przepisów organ rentowy był uprawniony do naliczenia odsetek od zaległych należności składkowych.

Mając powyższe na uwadze, apelacja odwołującego była niezasadna, dlatego podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 Kodeksu postępowania cywilnego (pkt I sentencji wyroku).

O kosztach zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z art. 102 Kodeksu postępowania cywilnego, zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Sąd Apelacyjny zasądził

od odwołującego jedynie część kosztów zastępstwa procesowego należnych organowi rentowemu na podstawie z art. 98 § 1 i § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, w brzmieniu obowiązującym od 30 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.). Należało wskazać, że wartością przedmiotu zaskarżenia w sprawie była wysokość zadłużenia odwołującego stwierdzona decyzją ZUS z 4 października 2017 r. na kwotę 13 000 zł (należność główna z tytułu składek). W świetle § 2 pkt 5 ww. rozporządzenia minimalna stawka wynagrodzenia radcy prawnego przy wartości przedmiotu sprawy mieszczącej się w granicach powyżej 10 000 zł do 50 000 zł wynosi 3 600 zł, a za prowadzenie spraw w postępowaniu apelacyjnym opłaty wynoszą przed sądem apelacyjnym – 75% stawki minimalnej, a jeżeli w pierwszej instancji nie prowadził sprawy ten sam radca prawny – 100% stawki minimalnej, w obu przypadkach nie mniej niż 240 zł.

Sąd Apelacyjny uznał za zasadne zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości połowy kwoty wynikającej z § 2 pkt 5 ww. rozporządzenia, tj. w wysokości 1 800 zł (punkt II sentencji wyroku). Orzekając w tym zakresie, Sąd Apelacyjny miał na uwadze trudną sytuację finansową S. Ź. i obowiązek odprowadzenia zaległych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy wraz z należnymi odsetkami za okres od września 2012 r. do kwietnia 2014 r. Zdaniem Sądu Apelacyjnego obciążenie odwołującego pełną kwotą kosztów zastępstwa prawnego w sprawie o ustalenie wysokości zaległych należności składkowych, w której wysokość opłat za czynności radców prawnych podlegałaby liczeniu od wartości przedmiotu zaskarżenia, byłoby dodatkowym obciążeniem finansowym i mogłoby powodować dalsze opóźnienia w spłacie należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za sporny okres.

SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Bożena Szponar-Jarocka SSA Alicja Sołowińska